

CARTEA CĂLĂREȚILOR

BAZA ECHITAȚIEI

IOANA-ROXANA VOINESCU

Co-autori:

Alexia Apostolescu, Anca Bîlbă, Miron Bococi, Viorel Dabija,
Roxana Hădărean, Alexandru Iavorovski, Ion Maldea, Ionuț
Popescu, Daciana Sabău, Mihnea Vîrgolici

Akakia, București, 2024

CUPRINS

PARTEA I

Rase de cai	pag. 2
Cai și ponei	pag. 4
Alegerea calului	pag. 5
Mersurile	pag. 7
Harnașamente.....	pag. 8
Zăbăluțe	pag. 9
Zăbale	pag. 10
Scările șeii.....	pag. 11
Echipament	pag. 12
Ajutoarele	pag. 13
“Less is more”	pag. 14

PARTEA A II-A

Disciplinele olimpice

PROBA COMPLETĂ

cu Mihnea Virgolici	pag. 16
---------------------------	---------

SĂRITURILE PESTE OBSTACOLE

cu Alexia Apostolescu	pag. 23
-----------------------------	---------

DRESAJUL

de Roxana Hădărean	pag. 29
--------------------------	---------

DESPRE DRESAJ

cu Daria Paliciuc	pag. 39
-------------------------	---------

PARTEA A III-A**Alte discipline****WORKING EQUITATION**

cu Ion Maldea pag. 44

ANDURANȚA

de Viorel Dabija pag. 55

TURISMUL ECVESTRU

cu Ionuț Popescu pag. 67

HIPOTERAPIA

de Anca Bilbă pag. 73

VOLTIJA

de Daciana Sabău pag. 82

PARTEA A IV-A**POZIȚIA CORECTĂ CĂLARE**

de Roxana Hădărean pag. 94

ANTRENAMENTE COMPLEMENTARE PENTRU CĂLĂREȚI

de Ioana-Roxana Voinescu pag. 100

BUNĂSTAREA CALULUI

după Alexandru Iavorovski pag. 109

DRESAJUL LIBER

cu Miron Bococi pag. 128

RASE DE CAI

Caii arabi, cunoscuți pentru rezistența, agilitatea și inteligența lor, sunt o alegere bună pentru călăreții experimentați. Dezvoltă o legătură lor puternică cu călăreții lor. Sunt întâlniți în multe discipline, inclusiv în echitația de duranță. Există ramuri diferite ale rasei, cu caracteristici foarte particulare, în funcție de zonă și de crescător, deci trebuie analizat cu atenție fiecare exemplar în parte.

Caii de rasă Pur-sânge englez (Thoroughbred) sunt cunoscuți pentru agilitatea și viteza lor, făcându-i favoriți printre călăreții experimentați, în special în cursele de viteză, proba completă și săriturile peste obstacole. Multe rase au fost ameliorate cu Thoroughbred, în perioada recentă, pentru aptitudinile lor în sporturile ecvestre.

Foto: Laurence Dunne

Selle Français este o rasă franceză cu sânge cald, cunoscută pentru succesul său în sărituri, agreabilă și în dresaj și agrement. Sunt cai echilibrați, care devin parteneri ideali. Rădăcinile normande ale rasei au fost potențate de încrucișările cu Pur-sânge Englez, Anglo-arab și Trăpaș Francez. În general, caii Selle Français sunt murgi sau roibi.

Admirați pentru frumusețea lor, **caii frizieni** (Friesian), originari din Olanda, sunt agili și energici, dar în general docili, datorită sângelui rece, specific cailor grei, de tracțiune. În general negri, cu coame inconfundabile, sunt cai baroci, cu forme pronunțate.

Există ramuri diferite ale rasei, ceea ce dă caracteristici variate, de la înălțime până la confortul oferit călărețului.

jumpinaction.net

Irish Sport Horse sunt cai puternici, puțin pretențioși, în general cu un temperament echilibrat. Excelează în toate disciplinele. Rasa a fost formată prin încrucișări seculare de rase, în general irlandeze și engleze. Există ramuri diferite ale rasei, variate.

CAI ȘI PONEI

Diferența de înălțime dintre cai și ponei (măsurată la maturitate) este la pragul de 14,2 hh (în echitația englezească) sau 14 hh (în stilul western), deci circa 143 cm. Există rase de cai miniaturali, sub aceste dimensiuni, precum calul islandez, care s-au adaptat la condițiile de mediu, cu puțină hrană, micșorându-se.

Henry al VIII-lea a stabilit în secolul al XVI-lea că înălțimea unui cal se măsoară de la sol până la greabăn, în "mâini" (hands high, hh). O mână are patru inci (10,16 cm).

Poneii pot fi foarte atrăgători pentru copii, dar temperamentul lor este adesea mai vulcanic decât al cailor, deci trebuie ales cu atenție exemplarul matur, docil, bine educat.

Falabella este cea mai mică rasă de cai, cu înălțimea sub 8 hh. Este rasă oficială din 1973, prin Falabella Miniature Horse Association (FMHA). Provine din America de Sud. Poate avea orice culoare.

Foto: Shutterstock

ALEGEREA CALULUI

Caii recomandați începătorilor sunt cei din rase recunoscute pentru temperamentul lor calm, stabili, numiți "de sânge rece", ca Gypsy Vanner (Tinker), o rasă admirată pentru aspectul său.

Rase de ponei ca Fell Pony sau Highland Pony, iubiți de Regina Elisabeta a II-a sunt rezistenți, încrezători, docili, pot fi parteneri ideali pentru plimbări pe orice teren, dar și pentru probe de dresaj sau obstacole pentru începători. Rase blânde, ca Percheron sau Claysdale, au calități similare, dar sunt cai de dimensiuni mai mari. Rasele Morgan și Quarter Horse, mai rare în Europa, sunt recunoscute pentru inteligența, adaptabilitatea și versatilitatea lor.

Rasa Shagya, cu tradiție în România, poate fi o opțiune ideală pentru începători, pentru orice disciplină, inclusiv pentru agrement și anduranță. Sunt cai rapizi, robuști, dezvoltă o relație bună cu partenerul uman și aduc satisfacții, dacă sunt li se acordă atenția și educația de care au nevoie.

Haflinger și Gypsy Vanner (Tinker) sunt două rase frumoase, rezistente și recomandate începătorilor, pentru temperamentul lor calm și pentru abilitățile lor universale.

Indiferent de rasă, calul dorit trebuie bine evaluat și cunoscut, petrecând timp cu el, înainte de a lua decizia de a-l cumpăra, mai ales pentru un începător.

Caii pentru agrement și turism ecvestru trebuie aleși cu temperament potrivit, foarte bine instruiți și transformați în profesioniști ai misiunii lor. Calul islandez și calul frizian pot fi, de asemenea, opțiuni pentru agrement și turism ecvestru. Dar rasa este mai puțin importantă decât calitățile individuale ale calului, iar acestea pot fi dezvoltate în relația sa cu omul. Un animal docil, de talie potrivită, cu abilități pentru sport și plimbări, sănătos, cu care petrecem mult timp, va fi partenerul ideal mulți ani.

CSR (Calul de sport românesc) și alte rase de cai de sport sunt o opțiune bună, ținând seama de toate aspectele care trebuie analizate și de nivelul călărețului.

Trebuie cerut sfatul unui specialist experimentat și bine-intenționat, înainte de achiziționarea unui cal, pentru a fi luate în calcul toate aspectele importante.

Călăreții experimentați se bucură de caii atletici, rapizi și receptivi. Cel mai bun cal pentru un călăreț experimentat depinde de ceea ce își dorește să realizeze, de tipul de călărie pe care îl preferă și de timpul pe care îl vor petrece împreună.

Un cal tânăr poate fi format de un călăreț experimentat, dar baza antrenamentului, făcută "de jos", înainte de a fi încălecat, cere profesionalism, experiență, finețe și o bună înțelegerea calului, pentru rezultate optime, pe termen lung.

Rasa are mai puțină importanță, deși bagajul genetic este fundația construcției antrenamentelor. Caii de sport sunt în general proveniți din amestec de rase selecționate, în vederea performanței într-o disciplină ecvestră, ca dresajul sau săriturile peste obstacole. Caii de sport sunt fie rase naționale (ex. Calul de sport belgian), fie exemplare individuale, din încrucișări atipice. Unii dintre aceștia pot atinge performanțe care depășesc media raselor din care provin. În general, alegerea unui cal de rasă pură oferă o mai mare predictibilitate în privința temperamentului și abilităților unui cal. Rasele sunt de obicei selectate și crescute pentru a excela în anumite discipline, iar liniile lor de sânge sunt gestionate cu atenție pentru a menține trăsăturile de dorit pentru performanță și pentru menținerea aspectului specific, de aceea călăreții consacrați au preferințe individuale pentru anumite rase, bazate pe experiențele personale și concursurile la care aleg să participe.

Alegerea unui cal pentru o disciplină anume trebuie făcută în primul rând ținând seama de caracteristicile individuale ale exemplarului. De exemplu, un gât musculos și o ancolură curbată ne recomandă un cal de dresaj, un gât lung și mai subțire ne recomandă un cal de sărituri.

Un temperament competitiv este de preferat, dar unii cai au dorința de a sări, iar alții vor ezita sau vor evita. Un cal care își dorește să colaboreze cu partenerul său într-un anumit tip de antrenamente și învață repede va aduce mai multă satisfacție decât unul care corespunde fizic, dar are un temperament dificil.

Echitația este un sport de cuplu, deci compatibilitatea este esențială.

Rasele "de sânge cald" din Vestul Europei, precum Trakehner, KWPN (Calul de Sport Olandez), Holsteiner, Oldenburg sau Hanoverian, sunt apreciate pentru atletismul și versatilitatea lor în diverse discipline. Aceste rase sunt des întâlnite la Olimpiadă și în alte concursuri majore. În general au pedigree înregistrat în registrul rasei (studbook).

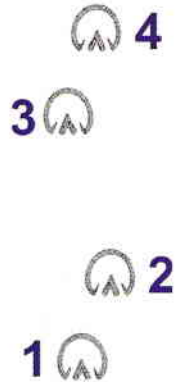

MERSURILE

Pasul, trapul și galopul sunt naturale pentru orice cal. În dresaj le îmbunătățim, învățăm calul să accepte comenzile pentru mersuri controlate, pe care le numim “aluri”.

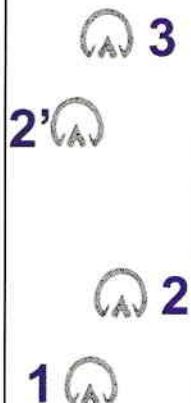
Cunoscând ritmurile fiecărui mers, putem avea un bun control și putem face diferențe, prin colectarea calului, buna comunicare cu el și stăpânirea ajutoarelor.

PAS Este un mers în patru timpi, adică se aude 1-2-3-4. Fiecare copită atinge solul pe rând. În dresaj există criterii de notare pentru tipuri diferite de pas. Pentru mersul înapoi trebuie angajate picioarele din spate ale calului.

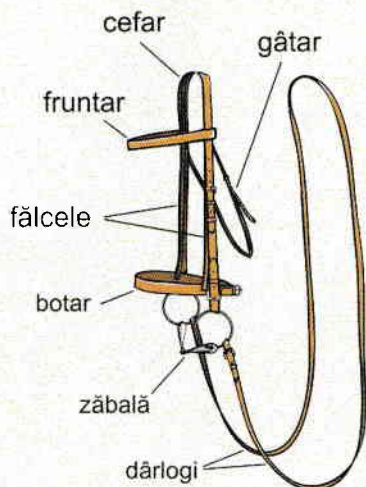
TRAP Este un mers în doi timpi, adică se aude 1-2 / 1-2. Poate fi ușor inegal. Copitele ating solul câte două, în diagonală. Călărețul avansat stăpânește trapul așezat (în șa) și trapul săltat, ambele în acord cu ritmul calului. În dresaj există criterii pentru tipuri diferite de trap (întins, îngrămădit, de lucru).

GALOP Este un mers în trei timpi, se aude 1-2-3 în canter (galop îngrămădit). Al doilea timp se poate auzi ușor dublat în galop întins, mai rapid, 1-2-2'-3. Picioarul care inițiază galopul este cel din spate. Există un moment când toate copitele sunt desprinse de sol, în galop. În dresaj pot fi executate figuri la galop, ca piruetele.

HARNAȘAMENTE

Părțile frâului

Părțile șeii

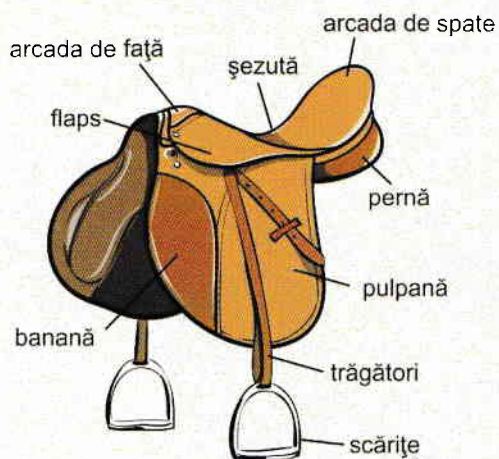

foto: Shutterstock

foto: QHP www.qhp.nl

Folosim căpastrul pentru plimbare (împreună cu lesa), sau pentru antrenamente fără șă (împreună cu lonja).

Este important să menținem toate echipamentele curate și îngrijite.

Pielea, metalul și materialele textile trebuie curățate cu produse specifice. Șaua, chinga, trăgătorii scărilor și frâul trebuie verificate, curățate și unse minim lunar.